

لايحه الحاق دولت جمهوري اسلامي ايران به کنفوانسيون
قرارداد حمل و نقل بين المللي کالا از طريق جاده
و پروتکل اصلاحي آن

ماده واحده - به دولت اجازه داده مي شود به کنوانسيون
قرارداد حمل و نقل بين المللي کالا از طريق جاده منعقد شده
در ژنو به تاريخ 1956/5/19 برابر با 1335/2/29 مشتمل بر يك
مقدمه و پنجاه و يك ماده و پروتکل اصلاحي آن معقد شده به
تاريخ 1978/7/5 برابر با 1357/4/14 , مشتمل بر يك مقدمه و
دوازده ماده ملحق شود و اسناد مربوط را تسليم نمايد .

بسم اله الرحمن الرحيم
کنوانسيون قرارداد حمل و نقل
بين المللي کالا از طريق جاده

مقدمه - طرفهاي متعاقد

با توجه به تشخيص ضرورت يکنواخت کردن شرايط حاکم بر
قرارداد حمل و نقل بين المللي کالا از طريق جاده , بخصوص
اسناد مورد استفاده براي حمل بين المللي و مسووليت حمل
کننده , به شرح زير موافقت مي نمايند :

فصل اول - محدوده اجرا

ماده 1 -

1- اين کنوانسيون شامل هر قراردادي که براي حمل کالا از
طريق جاده با وسيله نقلیه به منظور کسب اجرت منعقد
مي شود و محل دريافت کالا و تحویل آن در قرارداد در
دو کشور مختلف واقع شده و حداقل يکي از دو طرف , عضو
کنوانسيون باشد گذشته از محل اقامت و تابعيت دو طرف
قرارداد مي شود .

2- از نظر اين کنوانسيون « وسيله نقلیه » يعني وسايل
نقلیه موتوري , وسايل نقلیه مفصل دار , يدک و
نيمه يدک , بطوري که در ماده (4) کنوانسيون تردد
جاده اي مورخ بيست و هشتم شهريور ماه 1328 هجري شمسي
برابر نوزدهم سپتامبر يکهزار و نهصد و چهل و نه
(1949) ميلادي تعريف شده است .

3- اين کنوانسيون شامل حمل کالاهائي که در محدوده اجرائي
کنوانسيون به وسيله دولت ها و يا موسسات و
سازمانهاي دولتي انجام مي شود نيز مي شود .

4- اين کنوانسيون شامل موارد زير نمي شود :
الف - حمل کالاهائي که تحت شرايط هر کنوانسيون بين
المللي پستي انجام مي شود .
ب - حمل محمولات جنازه اي .
ج - حمل اثاث منزل .

5- طرفهاي متعاقد توافق مي کنند که هيچ يك از مفاد اين
کنوانسيون را با توافقيهاي ويژه بين دو يا چند طرف
متعاقد تغيير ندهند , مگر اينکه اين کنوانسيون را در
مورد حمل هاي بين مرزي نافذ ندانند و با
اجازه استفاده از اين کنوانسيون را به عمليات حملي
که تماماً در محدوده قلمرو کشورهايشان تحت بارنامه
جاده اي که معرف مالکيت کالا است بدهند .

ماده 2-

1- مادامي که وسيله نقلیه حامل کالا قسمتهائي از سفر را
از طريق دريا , راه آهن , راههاي آبي داخلي و يا هوا
طي مي کند , مشروط بر اينکه کالا از وسيله نقلیه

تخلیه نشود این کنوانسیون در هر حال شامل تمام طول سفر خواهد بود به جز مواردی که مشمول مقررات ماده (14) می باشد، به شرطی که ثابت شود هرگونه فقدان، خسارت و یا تأخیر در تحویل کالا که در طی حمل کالا توسط سایر وسایل حمل و نقل رخ داده، در نتیجه فعل و یا ترک فعل حمل کننده جاده ای نبوده ولی می توانست توسط حادثه ای در حین و یا به دلیل حمل توسط سایر وسایل حمل و نقل رخ داده باشد. مسولیت حمل کننده جاده ای به وسیله این کنوانسیون تعیین نخواهد شد بلکه به گونه ای که اگر قرارداد حمل بطور مستقیم بین فرستنده و حمل کننده وسیله دیگر برابر شرایطی که قانون برای حمل کالا توسط آن وسیله نقلیه برقرار کرده منعقد می شد، حمل کننده غیر جاده ای مسوول شناخته می شد. در هر حال چنانچه شرایط مشروح یادشده وجود نداشته باشد، مسولیت حمل کننده جاده ای به وسیله این کنوانسیون تعیین خواهد شد.

2- در صورتی که حمل کننده جاده ای و حمل کننده با وسیله حمل و نقل دیگر، یکی باشد مسولیت حمل کننده جاده ای برابر مقررات بند یک این ماده و با فرض اینکه حمل کننده جاده ای و حمل کننده با وسیله حمل و نقل دیگر دو شخصیت جدا هستند تعیین خواهد شد.

فصل دوم - مسولیت حمل کننده نسبت به اشخاص

ماده 3 -

از لحاظ این کنوانسیون حمل کننده مسوول فعل یا ترک فعل نمایندگان، کارکنان یا هر شخص دیگری که در جریان حمل از خدمات آنها استفاده می کند خواهد بود مادامی که این نمایندگان، کارکنان یا اشخاص دیگر در چهارچوب وظیفه شعلی خود عمل نموده باشند مثل آن است که فعل ناشی از عملکرد خود او باشد.

فصل سوم - انعقاد و اجرای قرارداد حمل

ماده 4 -

قرارداد حمل با تنظیم بارنامه جاده ای تأیید می شود. فقدان، دسترسی نداشتن به بارنامه جاده ای یا بی نظمی در صدور سند یادشده لطمه ای به وجود و اعتبار قرارداد حمل نخواهد زد و قرارداد حمل مشمول مقررات این کنوانسیون خواهد بود.

ماده 5 -

1- بارنامه جاده ای حمل در سه نسخه اصلی تنظیم و به امضای فرستنده کالا و حمل کننده می رسد. این امضاها ممکن است چاپ شده و یا با مهرهای فرستنده و حمل کننده جایگزین شوند مشروط بر اینکه قوانین کشوری که سند در آن تنظیم می شود، چنین کاری را اجازه دهد. نسخه اول بارنامه جاده ای به فرستنده تسلیم می شود، نسخه دوم همراه کالا خواهد بود و نسخه سوم توسط حمل کننده نگهداری می شود.

2- وقتی که کالای مورد حمل در چند وسیله نقلیه بارگیری یا از چند نوع مختلف کالا ترکیب و یا از چند قسمت مجزا تشکیل شده باشد، فرستنده یا حمل کننده حق خواهد داشت درخواست نماید برای هر وسیله نقلیه یا برای هر نوع کالا یا قسمتهای جدا، بارنامه جاده ای جداگانه ای تنظیم شود.

ماده 6 -

1- بارنامه جاده ای باید دارای مشخصات زیر باشد :
الف - تاریخ و محل صدور .

- د - تاریخ و محل دریافت کالا و محلی که برای تحویل کالا مشخص شده است .
- ه - نام و نشانی گیرنده کالا .
- و - شرح مصطلح ماهیت کالا و نوع بسته بندی و در مورد کالاهای خطرناک با شرحی که به طور معمول ، چنین کالاهایی شناخته می شوند .
- ر - تعداد بسته ها و علایم و شماره های مخصوص آنها .
- ح - وزن ناخالص کالا و یا مقدار آن که به ترتیب دیگری بیان می شود .
- ط - هزینه های مربوط به حمل (کرایه حمل ، هزینه های تکمیلی ، حقوق گمرکی ، سود بازرگانی و سایر هزینه های که از زمان انعقاد قرارداد تا تاریخ تحویل کالا بوجود می آیند) .
- ی - دستورهای ضروری برای تشریفات گمرکی و غیره .
- ک - عبارتی مبنی بر اینکه ، حمل کالا با وجود هر شرط مغایری ، مشمول مقررات این کنوانسیون می باشد .
- 2- در صورت لزوم بارنامه جاده ای باید دارای مشخصات زیر باشد :
- الف - عبارتی حاکی از اینکه انتقال کالا از یک وسیله نقلیه به وسیله نقلیه دیگر مجاز نمی باشد .
- ب - هزینه های که فرستنده پرداخت آن را تعهد می کند .
- ج - وجوهی که درمقابل تحویل کالا دریافت می شود .
- د - بیان ارزش کالا و مبلغی که بیان کننده نفع خاص در تحویل باشد .
- ه - دستورهای فرستنده به حمل کننده در مورد بیمه کالا .
- و - محدوده زمانی مورد توافقی که در طی آن حمل کالا باید به انجام برسد .
- ز - صورتی از اسناد تحویل شده به حمل کننده .
- 3- دو طرف می توانند هر گونه مشخصات دیگری را که مفید بدانند در بارنامه جاده ای قید کنند .

ماده 7 -

- 1- فرستنده مسوول جبران تمام هزینه ها ، خسارات و صدماتی خواهد بود که در نتیجه نادرستی یا کافی نبودن مشخصات در موارد زیر به حمل کننده وارد می شود:
- الف - مشخصات بیان شده در جزوه های (ب) ، (د) ، (ه) ، (و) ، (ز) ، (ح) و (ی) بند (1) ماده (6) .
- ب - مشخصات بیان شده در بند (2) ماده (6) .
- ج - هرگونه مشخصات یا دستورهای دیگری که توسط فرستنده داده شده است تا بتوان اقدام به تنظیم بارنامه جاده ای کرد یا آن مشخصات و دستورها را در بارنامه جاده ای وارد نمود .
- 2- در صورتی که بنا به تقاضای فرستنده ، حمل کننده مشخصات موضوع بند یک این ماده را در بارنامه جاده ای وارد نماید انجام این کار از ناحیه فرستنده تلقی خواهد شد ، مگر آنکه خلاف آن ثابت شود .

3- در صورتی که بارنامه جاده ای عبارت یاد شده در جزو (ک) بند (1) ماده (6) را نداشته باشد حمل کننده جبران تمام هزینه ها ، صدمات و خساراتی خواهد بود که در نتیجه از قلم افتادن عبارت یاد شده شخصی که حق در اختیار گرفتن کالا را دارد متحمل شده است .

ماده 8 -

1- هنگام تحویل گرفتن کالا حمل کننده باید موارد زیر را تطبیق کند :

الف - درستی مندرجات بارنامه جاده ای از نظر تعداد بسته ها و علایم و شماره های آن و

ب - وضعیت ظاهری کالا و بسته بندی آن .

2- در مواردی که حمل کننده هیچ نوع ابزار مناسب برای تطبیق درستی مندرجات یاد شده در جزو (الف) بند (1) این ماده را در اختیار ندارد حق شرطهای خود را با مبانی استدلال در بارنامه جاده ای قید می کند . حمل کننده همچنین علی را که موجب قید حق شرطهای او در مورد وضع ظاهری کالا و بسته بندی ها شده است مشخص خواهد کرد . حق شرطهای مذکور در بارنامه جاده ای هیچگونه الزامی برای فرستنده کالا ایجاد نخواهد کرد مگر اینکه فرستنده با تعهدی که در نتیجه وارد کردن ملاحظات در سند حمل برای او ایجاد می شود به صورت صریح موافقت نموده باشد .

3- فرستنده می تواند از حمل کننده بخواهد وزن ناخالص کالا با مقدار آن را که به ترتیب دیگری بیان شده است رسیدگی و تطبیق نماید . او همچنین می تواند درخواست کند که محتویات بسته ها بررسی شود . حمل کننده حق دارد هزینه های اینگونه رسیدگی ها را مطالبه کند . نتیجه بررسی ها در بارنامه جاده ای درج می شود .

ماده 9 -

1- بارنامه جاده ای اماره مفروض بر صحت تنظیم قرارداد حمل ، شرایط قرارداد و دریافت کالا از طرف حمل کننده خواهد بود مگر آنکه عکس آن ثابت شود .

2- در صورتی که بارنامه جاده ای فاقد حق شرطهای خاص از طرف حمل کننده باشد ، فرض بر این است که کالا و بسته بندی های آن در موقع تحویل وضع خوبی داشته و تعداد بسته بندی ها و علایم و شماره های روی بسته ها با آنچه که در بارنامه جاده ای قید شده مطابقت دارد ، مگر آنکه خلاف آن ثابت شود .

ماده 10 -

فرستنده در برابر حمل کننده مسوول خسارتهای وارد شده به اشخاص و تجهیزات و کالاهای دیگر یا هرگونه هزینه ای که در نتیجه نقص بسته بندی کالا ایجاد شود می باشد مگر اینکه نقص بسته بندی در موقع تحویل کالا آشکار یا برای حمل کننده شناخته شده باشد و نامبرده هیچگونه حق شرطی در این مورد در بارنامه جاده ای وارد نکرده باشد .

ماده 11 -

1- از لحاظ تشریفات گمرکی و سایر تشریفات که باید پیش از تحویل کالا انجام شود فرستنده باید اسناد لازم را پیوست بارنامه جاده ای کرده یا آنها را همراه با تمام اطلاعات مورد نیاز در اختیار حمل کننده بگذارد .

- 2- حمل کننده وظیفه ندارد درستی یا کافی بودن اسناد و اطلاعات داده شده را از فرستنده کالا جویا شد . فرستنده در برابر حمل کننده مسوول جبران هرگونه خسارت ناشی از فقدان ، کاستی یا بی ترتیبی اسناد و اطلاعات ارایه شده خواهد بود مگر در مواردی که خسارت ناشی از اشتباه و غفلت حمل کننده بوده باشد .
- 3- مسوولیت حمل کننده در برابر پی آمد های فقدان یا استفاده نادرست از اسناد مذکور در بارنامه جاده ای و اسنادی که به پیوست سند یاد شده می آید و یا در اختیار حمل کننده گذاشته می شود در حدود مسوولیت حق عملکرد می باشد مشروط بر اینکه میزان غرامت قابل پرداخت به وسیله حمل کننده از میزان غرامتی که در نتیجه از دست دادن کالا پرداخت می شود تجاوز ننماید .

ماه 12 -

- 1- فرستنده حق در اختیار گرفتن کالا را به خصوص به وسیله درخواست از حمل کننده مبني بر توقف کالای در حال حمل ، تغییر محلی که کالا باید تحویل شود و یا تحویل کالا به گیرنده ای غیر از گیرنده یاد شده در بارنامه جاده ای را دارد .
- 2- این حق با انتقال نسخه دوم بارنامه جاده ای به گیرنده یا اعمال حقی که برابر بند (1) ماده (13) به وی تعلق می گیرد ، از فرستنده سلب می شود و از آن تاریخ به بعد حمل کننده از دستورهای گیرنده پیروی می کند .
- 3- در صورتی که فرستنده در بارنامه جاده ای حق در اختیار گرفتن کالا را به گیرنده واگذار نموده باشد ، از تاریخ تنظیم بارنامه جاده ای گیرنده میتواند این حق خود را اعمال نماید .
- 4- چنانچه گیرنده با اعمال حق خود مبني بر در اختیار گرفتن کالا دستور تحویل کالا را به دیگری بدهد ، شخص اخیر حق معرفی دیگری را به عنوان گیرنده نخواهد داشت .
- 5- اعمال حق در اختیار گرفتن منوط به فراهم شدن شرایط زیر است :
- الف - فرستنده یا در مورد بند (3) این ماده تحویل گیرنده ، که خواهان اعمال حق می باشد نسخه اول بارنامه جاده ای را که در آن دستورهای جدید به حمل کننده داده شده است ارائه نموده و جبران تمام هزینه ها ، فقدان و خساراتی را که در نتیجه اجرای چنین دستورهایی به حمل کننده وارد می شود تضمین کند .
- ب - امکان اجرای چنین دستورهایی در زمان رسیدن دستورها به اجرا کننده آن وجود داشته و در ضمن با جریان عادی تعهد حمل کننده تعارضی نداشته و لطمه ای به حقوق فرستندگان و گیرندگان سایر کالاها نزند .
- ج - دستورها موجب تقسیم کالا نشود .
- 6- در صورتی که به دلایل گفته شده در جزو (ب) بند (5) این ماده ، حمل کننده توان انجام دستور دریافتی را نداشته باشد موضوع را فوری به صادر کننده دستور اطلاع خواهد داد .
- 7- حمل کننده ای که دستور صادر شده در شرایط پیش بینی شده در این ماده را انجام نداده یا اینکه دستور صادر شده را بدون درخواست دریافت نسخه اول بارنامه جاده

اي انجام دهد ، در برابر شخصي كه حق هر گونه ادعاي فقدان يا خسارت ناشي از اين عمل را دارد ، مسوول خواهد بود .

ماده 13 -

1- پس از ورود کالا به مقصد ، گيرنده مي تواند از حمل کننده بخواهد كه کالا و نسخه دوم بارنامه جاده اي را در برابر گرفتن رسيد تحويل نمايد . در صورتي كه فقدان کالا ثابت شود يا با پايان مدت پيش بيني شده در ماده (19) به مقصد نرسد تحويل گيرنده مي تواند به نام خود حقيقي را كه در قرارداد حمل براي او پيش بيني شده عليه حمل کننده اعمال كند .

2- تحويل گيرنده اي كه از حقوق پيش بيني شده در بند (1) اين ماده استفاده مي كند بايد هزينه هاي مستقيم ياد شده در بارنامه جاده اي را پرداخت نمايد و در صورتي كه اختلافي در اين مورد پيش آيد حمل کننده مجبور نيست کالا را تحويل دهد مگر اينكه تضميني كافي از تحويل گيرنده بگيرد .

ماده 14 -

1- در صورتي كه پيش از ورود کالا به مقصد به هر علتی امکان اجرائی قرارداد بر اساس شرایط پيش بيني شده در بارنامه جاده اي ممكن نباشد يا نشود حمل کننده از شخصي كه برابر مقررات ماده (12) حق در اختيار گرفتن کالا را دارد درخواست صدور دستور مقتضي خواهد نمود .

2- با وجود اين ، چنانچه اوضاع و احوال ايجاب نمايد كه حمل کالا تحت شرايطي غير از آنچه كه در بارنامه جاده اي قيد شده انجام شود و حمل کننده نتواند در فرصت معقول از شخصي كه برابر مقررات ماده (12) حق در اختيار گرفتن کالا را دارد دستور مقتضي دريافت كند اقدامي را كه به نظر وي منافع شخص يادشده را به بهترين وجه تأمين نمايد ، انجام خواهد داد .

ماده 15 -

1- در صورتي كه پس از ورود کالا به مقصد تعيين شده اوضاع و احوال مانع از تحويل کالا شود ، حمل کننده از فرستنده ، درخواست صدور دستورها را خواهد نمود در صورتي كه گيرنده از گرفتن کالا امتناع ورزد ، فرستنده بدون اينكه مجبور به ارايه نسخه اول بارنامه جاده اي باشد ، حق در اختيار گرفتن کالا را خواهد داشت .

2- حتي اگر گيرنده از پذيرفتن کالا امتناع کرده باشد مي تواند درخواست تحويل کالا را تا زماني كه حمل کننده دستورهاي مغايري از فرستنده دريافت نکرده است بنمايد .

3- در صورتي كه اوضاع و احوال مانع از تحويل کالا شده بعد از صدور دستور از طرف گيرنده در اعمال حقوق پيش بيني شده براي او در بند (3) ماده (12) مبني بر تحويل کالا به شخص ديگر رخ دهد ، بندهاي (1) و (2) اين ماده با فرض اينكه گيرنده ، فرستنده است و شخص ديگر ، گيرنده نافذ خواهد بود .

ماده 16 -

- 1- حمل کننده حق دریافت هزینه هائی که برای گرفتن دستورها و همچنین هزینه هائی که برای اجرای چنین دستورهائی متحمل شده را خواهد داشت مگر اینکه این هزینه ها در نتیجه عمل اشتباه یا غفلت حمل کننده بوجود آمده باشد .
- 2- در موارد گفته شده در بند (1) ماده (14) و ماده (15) حمل کننده می تواند فوری کالا را به حساب شخصی که حق در اختیار گرفتن آن را دارد تخلیه نموده و با این کار حمل پایان یافته تلقی خواهد شد . پس از آن حمل کننده کالا را از طرف شخصی که صاحب آن شناخته می شود نگاهداری خواهد کرد . در هر حال حمل کننده می تواند نگاهداری کالا را به شخص ثالثی واگذار نماید . در این صورت هیچگونه مسوولیتی متوجه حمل کننده نخواهد بود جز اینکه باید در انتخاب شخص ثالث دقت معقول به عمل آورد . هزینه های تعلق گرفته به موجب بارنامه جاده ای و سایر هزینه ها در برابر تحویل کالا قابل دریافت خواهد بود .
- 3- در صورتی که کالا فاسد شدنی باشد حمل کننده می تواند بدون اینکه منتظر وصول دستور شخصی که حق در اختیار گرفتن کالا را دارد بشود ، آن را به فروش رساند ، همچنین در صورتی که وضع کالا چنین اقدامی را ایجاب نماید یا هزینه های انبارداری کالا در مقایسه با قیمت آن نامتناسب باشد حمل کننده می تواند دست به چنین کاری بزند . علاوه بر موارد یاد شده در صورتی که حمل کننده پس از پایان مدتی معقول دستوری مخالف با آنچه که به طور منطقی باید صادر کند از طرف شخصی که حق در اختیار گرفتن کالا را دارد دریافت ندارد اقدام به فروش کالا خواهد نمود .
- 4- چنانچه کالا به استناد این ماده فروخته شود ، حاصل فروش پس از کسر هزینه ای متعلقه در اختیار شخصی که حق در اختیار گرفتن کالا را دارد گذاشته خواهد شد . در صورتی که این هزینه ها مازاد بر حاصل فروش کالا باشد حمل کننده مستحق دریافت مابه التفاوت خواهد بود .
- 5- ترتیب فروش کالا در چنین مواردی به وسیله قانون یا عرف محلی که کالا در آن قرار دارد ، تعیین خواهد شد .

فصل چهارم - مسوولیت حمل کننده

ماده 17 -

- 1- حمل کننده مسوول فقدان تمام یا قسمتی از کالا و خسارت وارد شده به آن از تاریخ تحویل گرفتن کالا تا زمان تحویل دادن آن و همچنین مسوول هرگونه تأخیر در تحویل کالا خواهد بود .
- 2- در صورتی که فقدان یا خسارت یا تأخیر به سبب عمل خلاف یا غفلت مدعی یا به موجب دستورهائی داده شده توسط وی ، غیر از دستورهائی که حمل کننده در انجام آن دچار اشتباه یا غفلت شده باشد یا به علت عیب ذاتی کالا و یا اوضاع و احوالی اجتناب ناپذیر که حمل کننده قادر به جلوگیری از آن نبوده حادث شود ، حمل کننده از مسوولیت مبرا خواهد بود .
- 3- حمل کننده به دلیل وضعیت معیوب وسیله نقلیه ای که از آن برای کار حمل استفاده می کند یا به علت اشتباه یا غفلت شخصی که وسیله نقلیه را از او کرایه کرده و یا اشتباه یا غفلت نمایندگان و کارکنان شخص یاد شده از مسوولیت مبرا نخواهد بود .

4- در صورتی که فقدان و خسارت از مخاطرات ذاتی خاص در يك یا چند مورد از موارد زیر حادث شود حمل کننده با رعایت بندهای (2) الی (5) ماده (18) از مسوولیت مبرا خواهد بود :

الف - استفاده از وسایل نقلیه روباز بدون پوشش در صورتی که با استفاده از چنین وسایلی به صراحت توافق شده و رد بارنامه قید شده باشد .

ب - بسته بندی نبودن یا وجود بسته بندی ناقص در مورد کالاهایی که در صورت نداشتن بسته بندی یا داشتن بسته بندی ناقص به دلیل طبیعتی که دارند متحمل ضایعات یا خسارات می شوند .

ج - کار تحویل و تحول ، بارگیری ، بارچینی یا تخلیه کالا به وسیله فرستنده یا گیرنده و یا شخصی که از طرف آنان به این کار گمارده شده ، انجام شود .

د - طبیعت بعضی از کالاها که به ویژه تمام یا قسمتی از آنها را در معرض فقدان یا خسارت به خصوص به واسطه شکستگی ، زنگ زدگی ، پوسیدگی ، خشکی ، نشستی ، نقصان معمولی ، آفت یا بیدزدگی قرار میدهد .

ه - کافی یا کامل نبودن علایم و شماره های روی بسته ها .

و - حمل حیوانات زنده .

5- برابر مقررات این ماده ، در مواردی که حمل کننده نسبت به بعضی از عوامل موجب فقدان ، خسارت ، یا تأخیر مسوول نبوده باشد نسبت به عوامل دیگر فقط تا حدی مسوول است که عوامل یاد شده در فقدان ، خسارت یا تأخیر کالا سهمیم بوده اند .

ماده 18 -

1- مسوولیت اثبات اینکه فقدان ، خسارت یا تأخیر در نتیجه یکی از عوامل مندرج در بند (2) ماده (17) حادث شده با حمل کننده خواهد بود .

2- وقتی حمل کننده اثبات کند که تحت اوضاع و احوال مربوط ، فقدان یا خسارت می توانسته به يك یا چند مورد از مخاطرات خاص موضوع بند (4) ماده (17) نسبت داده شود فرض بر صحت ادعای مدعی می شود . در این صورت خواهان حق خواهد داشت ثابت کند که فقدان یا خسارت در حقیقت به طور کلی یا به طور جزئی منتسب به یکی از این مخاطرات نبوده است .

3- این فرضیه در صورت کسری غیر عادی با فقدان هر بسته برابر شرایط بیان شده در جزو (الف) بند (4) ماده (17) اعمال نخواهد شد .

4- در صورتی که حمل کالا در وسیله نقلیه مخصوصی که برای حفاظت کالا از اثرات گرما ، سرما ، تغییرات حرارت یا رطوبت هوا مجهز شده انجام گیرد ، حمل کننده نمی تواند از مزایای پیش بینی شده در جزو (د) بند (4) ماده (17) استفاده نماید مگر اینکه ثابت کند که تحت شرایط موجود تمام اقدامات لازم در مورد انتخاب ، نگهداری و استفاده از چنین تجهیزاتی از طرف او رعایت شده و هر دستور خاص صادر شده به او انجام شده است .

5- حمل کننده نمی تواند از مزایای پیش بینی شده در جزو (و) بند (4) ماده (17) استفاده نماید مگر اینکه ثابت کند که تحت شرایط موجود تمام اقداماتی که به طور عادی برعهده او بوده انجام شده و هر دستور خاص صادر شده به او رعایت شده است .

ماده 19 -

تأخیر در تحویل وقتی مصداق پیدا می کند که کالا در مهلت توافق شده و یا در صورتیکه مهلتی توافق نشده باشد در مدتی که به طور معمول با در نظر گرفتن شرایط موجود ، تحویل نشود و بخصوص در مورد خرده بار ، زمان مورد نیاز برای تکمیل ظرفیت در شرایط عادی از مدت معقولی که برای حمل کننده ساعتی در نظر گرفته می شود تجاوز نماید .

ماده 20 -

1- عدم تحویل کالا ظرف (30) روز پس از پایان مدت توافق شده یا در صورتی که چنین مهلتی توافق نشده باشد (60) روز پس از تحویل کالا به حمل کننده دلیل قطعی بر مفقود شدن کالا است و شخصی که حق اقامه دعوا دارد می تواند پس از گذشت مهلت یاد شده چنین کالایی را مفقود شده تلقی نماید .

2- شخصی که حق اقامه دعوا دارد با دریافت غرامت کالایی مفقود شده می تواند به صورت کتبی تقاضا نماید که چنانچه ظرف یک سال از تاریخ دریافت غرامت کالا پیدا شود ، موضوع را فوری به او اطلاع دهند ، تأیید و رسیدن چنین تقاضایی باید به طور کتبی به او اعلام شود .

3- شخصی که حق اقامه دعوا دارد ظرف (30) روز پس از دریافت چنین اطلاعی می تواند بخواهد که کالا در برابر پرداخت هزینه های مقرر که در بارنامه جاده ای منعکس می باشد و استرداد غرامت دریافت شده منهای هزینه های در بر گرفته شده به او تحویل داده شود . این عمل لطمه ای به حق شخص یاد شده ، برای مطالبه خسارت تأخیر در تحویل موضوع ماده (23) و موارد مشمول ماده (26) وارد نخواهد کرد .

4- در صورتی که تقاضای موضوع بند (2) به عمل نیاید یا ظرف (30) روز یاده شده در بند (3) هیچ دستوری داده نشود و یا اینکه کالا در مدتی بیش از یک سال از تاریخ پرداخت غرامت پیدا نشود حمل کننده حق خواهد داشت برابر قوانین محلی که کالا در آن قرار دارد عمل نماید .

ماده 21 -

چنانچه کالا بدون وصول وجوهی که می بایست برابر شرایط قرارداد حمل توسط حمل کننده دریافت می شد ، به تحویل گیرنده داده شد ، حمل کننده خسارت فرستنده را به میزانی که مازاد بر وجه یاد شده نباشد خواهد پرداخت ، بدون اینکه این پرداخت لطمه ای به حق حمل کننده مبنی بر اقامه دعوا علیه گیرنده وارد نماید .

ماده 22 -

1- وقتی فرستنده کالایی را با ماهیت خطرناک به حمل کننده تحویل می دهد باید حمل کننده را از نوع دقیق خطر و در صورت لزوم از اقدامات احتیاطی که باید به عمل آید مطلع سازد . در صورتی که این اطلاعات در بارنامه جاده ای ذکر نشده باشد مسوولیت اثبات اینکه حمل کننده از نوع خطری که در حمل کالایی مورد بحث وجود داشته آگاه بوده است با ارائه دلایل دیگر به عهده فرستنده یا گیرنده خواهد بود .

2- چنانچه حمل کننده از وجود کالای با ماهیت خطرناک موضوع بند (1) این ماده آگاه نشده باشد می تواند در هر زمان و در هر مکانی کالا را تخلیه کرده یا آن را از بین برده و یا خنثی نماید بدون اینکه گرامتی از این بابت بپردازد. علاوه بر این فرستنده کالا مسوول جبران تمام هزینه ها، فقدان یا خسارت هائی است که از تحویل چنین کالائی به منظور حمل یا از حمل آن حادث شود.

ماده 23 -

- 1- وقتی برابر مقررات این کنوانسیون حمل کننده ای مسوول پرداخت گرامتی نسبت به خسارت تمام یا قسمتی از کالا شود این گرامت بر اساس ارزش کالا در مکان و زمان قبول آن برای حمل محاسبه خواهد شد.
- 2- ارزش کالا بر اساس قیمت بورس یا اگر چنین قیمتی وجود نداشته باشد بر اساس قیمت روز بازار و در صورتی که قیمت بورس و قیمت روز بازار معلوم نباشد با در نظر گرفتن ارزش معمول کالائی از همان نوع و کیفیت تعیین خواهد شد.
- 3- در هر صورت گرامت نباید از (25) فرانک برای هر کیلوگرم کسری از وزن ناخالص کالا تجاوز نماید. منظور از « فرانک » فرانک طلا به وزن (10/31) گرم با درجه خلوص (900) در هزار می باشد.
- 4- علاوه بر این، هزینه حمل، حقوق گمرکی، سود بازرگانی و سایر هزینه هائی که در ارتباط با حمل کالا بوجود آمده در صورتی که خسارت مربوط به کل کالا باشد به صورت تمام و چنانچه مربوط به قسمتی از کالا باشد باید نسبت به همان قسمت بازگردانده شود ولی خسارت دیگری قابل پرداخت نخواهد بود.
- 5- در موارد دیرکرد در صورتی که خواهان ثابت نماید که خسارت هائی از این بابت به او وارد شده است حمل کننده خساراتی را که بیش از کرایه حمل نباشد جبران خواهد نمود.
- 6- فقط در مواردی که ارزش کالا یا سود خالص در تحویل بر اساس مواد (24) و (26) اظهار شده باشد ممکن است خسارت بیشتری مطالبه شود.

ماده 24 -

فرستنده می تواند در برابر پرداخت هزینه های اضافی که میزان آن با تراضی یا حمل کننده تعیین خواهد شد در برنامه جاده ای ارزشی بیش از میزان مقرر در بند (3) ماده (23) برای کالا بیان نماید. در چنین صورتی مبلغ بیان شده جانشین میزان مقرر خواهد بود.

ماده 25 -

- 1- در صورت ورود خسارت به کالا حمل کننده مسوول جبران مبلغ کاهشی است که در ارزش کالا به وجود می آید. این کاهش بر اساس ارزش کالا که برابر بندهای (1) و (2) و (4) ماده (23) تعیین می شود محاسبه خواهد شد.
- 2- در هر صورت گرامتی که از این بابت پرداخت می شود نباید از میزان های زیر تجاوز نماید:
الف - در صورتی که تمام کالا خسارت دیده باشد، از مبلغی که در مورد فقدان کل کالا قابل پرداخت است.

ب - چنانچه قسمتی از کالا خسارت دیده باشد ، از مبلغی که در مورد فقدان قسمتی از کالا قابل پرداخت است .

ماده 26 -

- 1- فرستنده می تواند در مقابل پرداخت هزینه های اضافی مورد توافق با حمل کننده مبلغ نفع ویژه در تحویل را در برابر فقدان یا خسارت با تجاوز از مهلت توافق شده با درج این مبلغ در بارنامه جاده ای تعیین نماید .
- 2- صرف نظر از غرامت پیش بینی شده در مواد (23) ، (24) و (25) در صورتی که نفع ویژه در تحویل بیان شده باشد ، در برابر فقدان یا خسارت اضافی تحقق یافته ، ممکن است غرامتی تا میزان سود بیان شده مطالبه شود .

ماده 27 -

- 1- مدعی حق مطالبه بهره بر غرامت قابل پرداخت را خواهد داشت . چنین بهره ای به میزان سالیانه (5) درصد از تاریخ ارسال ادعای کتبی به حمل کننده یا در صورتی که چنین ادعایی صورت نگرفته باشد از تاریخی که اقدامات قانونی انجام شده تعلق خواهد گرفت .
- 2- وقتی مبالغی که مبنای محاسبه غرامت قرار می گیرد به پول رایج کشوری که در آن ادعای غرامت می شود اظهار نشده باشد تبدیل بر اساس نرخ روز ارز در محل پرداخت غرامت به عمل خواهد آمد .

ماده 28 -

- 1- در مواردی که برابر قانون حاکم ، فقدان ، خسارت یا تأخیر ناشی از حمل برابر مقررات این کنوانسیون موجب ادعایی اضافه بر قرارداد شود حمل کننده می تواند از مقررات این کنوانسیون که رافع مسوولیت او بوده یا میزان غرامت تعلق یافته را تعیین یا محدود می کند استفاده نماید .
- 2- در مواردی که ادعایی اضافه بر قرارداد در برابر فقدان ، خسارت یا تأخیر متوجه یکی از اشخاصی که بر اساس شرایط ماده (3) با مسوولیت حمل کننده کار می کنند شود ، چنین شخصی نیز می تواند از مقررات این کنوانسیون که رافع مسوولیت حمل کننده بوده یا میزان غرامت تعلق گرفته را تعیین یا محدود می کند استفاده نماید .

ماده 29 -

- 1- چنانچه خسارت وارد شده به کالا در نتیجه قصور یا خلاف عمدی از ناحیه حمل کننده بوده باشد و برابر قانون محل دادگاه یا دیوانی که به موضوع رسیدگی می کند در حکم خطای عمدی تلقی شده باشد در چنین صورتی حمل کننده حق استفاده از مقررات این فصل را که مسوولیت او را رفع یا محدود می کند یا بار اثبات را از گردن او ساقط می کند نخواهد داشت .
- 2- مقررات بند بالا در صورتی که قصور یا خلاف عمدی از طرف نمایندگان و کارکنان و سایر اشخاصی که حمل کننده از خدمات آنها در کار حمل استفاده می کند رخ داده باشد ، مادامی که نمایندگان ، کارکنان یا اشخاص یاد شده در حدود وظیفه شغلی خود عمل نموده باشند نیز جاری خواهد بود . علاوه بر این در چنین موردی نمایندگان ،

کارکنان یا اشخاص مورد بحث حق ندارند نسبت به مسوولیت شخصی خود از مقررات فصل یاد شده در بند (1) استفاده کنند .

فصل پنجم - دعاوی و اقدامات قانونی

ماده 30 -

- 1- در صورتی که گیرنده کالا را بدون بررسی کافی وضعیت کالا با حضور حمل کننده یا بدون ارسال حق شرطهایی که حاوی اشاره کلی به فقدان یا خسارت کالا باشد تحویل گیرد ، چنین تحویلی اماره مفروض صحت دریافت کالا با وضعیتی که در بارنامه جاده ای مشروح است خواهد بود . مهلت ارسال اخطار یاد شده در مورد فقدان یا خسارت آشکار همزمان با تحویل کالا و در مورد فقدان یا خسارت پنهان حداکثر ظرف (7) روز پس از تحویل به استثنای یک روز تعطیلی پایان هفته و تعطیلات رسمی خواهد بود . در مورد فقدان یا خسارت پنهان حق شرط باید کتبی باشد .
- 2- چنانچه وضعیت کالا توسط گیرنده و حمل کننده به قدر کافی بررسی شده باشد مدرک مخالف با نتیجه چنین بررسی فقط وقتی پذیرفته می شود که فقدان یا خسارت پنهان بوده و گیرنده به موقع حق شرطها را چنانکه باید ، ظرف (7) روز پس از تاریخ بررسی به استثنای یک روز تعطیلی پایان هفته و تعطیلات رسمی به عنوان حمل کننده ارسال نموده باشد .
- 3- هیچگونه گرامتی بابت دیرکرد تحویل پرداخت نخواهد شد ، مگر اینکه حق شرط کتبی به حمل کننده ظرف (21) روز پس از تاریخی که کالا در اختیار گیرنده قرار می گیرد ارسال شده باشد .
- 4- در احتساب مهلت های پیش بینی شده در این ماده روز تحویل یا روز بررسی و یا روزی که کالا در اختیار گیرنده قرار می گیرد حسب به مورد در محاسبه منظور نخواهد شد .
- 5- حمل کننده و گیرنده ، کلیه تسهیلات معقول را برای بازرسی و بررسی های لازم در اختیار یکدیگر قرار خواهند داد .

ماده 31 -

- 1- در دعاوی ناشی از حمل کالا برابر مقررات این کنوانسیون خواهان می تواند در هر دادگاه با دیوان یکی از کشورهای طرف این کنوانسیون که با توافق دو طرف تعیین شده باشد اقدام به دادخواهی کند علاوه بر آن می تواند به دادگاههای کشوری مراجعه نماید که :
الف - محل اقامت رسمی یا مرکز کار خوانده یا شعبه یا نمایندگی خوانده که قرارداد حمل را امضا کرده است در آن کشور قرار گرفته باشد ، یا
ب - محلی که حمل کننده کالا را تحویل گرفته و یا محلی که برای تحویل کالا تعیین شده در آن کشور قرار گرفته باشد .
غیر از کشورهای مورد اشاره ، خواهان در هیچ دادگاه یا دیوان دیگری نمی تواند اقامه دعوا نماید .
- 2- در مواردی که نسبت به ادعائی که در بند (1) این ماده به آن اشاره شد دعوائی در دادگاه یا دیوان صلاحیت دار برابر مقررات بند یاد شده مطرح یا در مواردی که نسبت به چنین ادعائی حکمی از طرف دادگاه یا دیوان صالحی صادر شده باشد دو طرف دعوا نمی توانند نسبت به همان

ادعا در کشور دیگری دعوای تازه ای مطرح کنند ، مگر اینکه حکم دادگاه یا دیوانی که دعوای اولیه نزد آن مطرح شده در کشوری که دعوای تازه در آن اقامه می شد ، قابل اجرا نباشد .

3- وقتی نسبت به دعوائی که در بند (1) این ماده به آن اشاره شد حکمی از یکی از دادگاهها یا دیوان کشورهای طرف این کنوانسیون صادر و در آن کشور قابل اجرا شود ، این حکم در هر کشور دیگر طرف کنوانسیون نیز بلافاصله پس از انجام تشریفات مقرر کشور پیش گفته لازم الاجرا خواهد بود . این تشریفات نباید رسیدگی مجدد نسبت به ماهیت موضوع را مجاز کند .

4- مقررات بند (3) این ماده شامل احکام پس از محاکمه ، احکام غیابی و احکام دادگاه مبني بر تأیید سازش دو طرف بوده ولی شامل احکام موقت و آرای خسارت علاوه بر هزینه هائی که خواهان در صورت رد تمام یا قسمتی از ادعایش ملزم به پرداخت آن است نمی شود .

5- تضمین برای هزینه دادرسی در مورد اقدامات قانونی ناشی از حمل کالا تحت مقررات این کنوانسیون از اتباع کشورهای طرف کنوانسیون که محل اقامت یا مرکز کار آنها در یکی از کشورها باشد مطالبه نخواهد شد .

ماده 32 -

1- مهلت اقامه دعوای ناشی از حمل کالا برابر مقررات این کنوانسیون يك سال است . با وجود این در مورد خلاف عمدی یا ناشی از قصور که طبق قانون محل دادگاه یا دیوانی که دعوا در آن مطرح است معادل خلاف عمدی تلقی شده ، مهلت آن سه سال خواهد بود .

مهلت یاد شده از تاریخ های زیر آغاز می شود :

الف - در مورد فقدان قسمتی از کالا ، خسارت یا دیرکرد تحویل ، از تاریخ تحویل کالا ،

ب - در مورد فقدان تمام کالا از سی امین روز بعد از مهلت توافق شده و در صورتی که مهلتی توافق نشده باشد از شصتمین روز تاریخ تحویل کالا به حمل کننده ،

ج - در تمام موارد دیگر سه ماه پس از تاریخ عقد قرارداد حمل ،

((روزی که مهلت از آن شروع به احتساب می شود جزو مهلت نخواهد بود)) .

2- ادعای کتبی موجب خواهد شد که این مهلت تا تاریخ رد کتبی ادعا از طرف حمل کننده و اعاده اسناد مربوط به حال تعلیق درآید . چنانچه قسمتی از ادعا پذیرفته شود مهلت ادعا فقط نسبت به آن قسمت از ادعا که هنوز مورد اختلاف است دوباره آغاز خواهد شد . مسوولیت اثبات وصول ادعا یا پاسخ به آن و یا اعاده اسناد ، به عهده طرفی خواهد بود که به مراتب یاد شده استناد می کند . جریان مهلت با ادعاهای دیگری با همان محتوا تعلیق نخواهد شد .

3- تمدید مهلت ، برابر مقررات قانون محل دادگاه یا دیوانی که دعوا در آن جریان دارد با رعایت مقررات بند (2) بالا اعمال خواهد شد . قانون یاد شده همچنین بر موارد حق اقامه دعوای جدیدی که ایجاد می شود حاکم خواهد بود .

4- حق اقامه دعوائی را که مشمول مرور زمان شده است نمی توان از طریق ادعای متقابل یا تهاتر اعمال نمود .

ماده 33 -

قرارداد حمل ممکن است دارای شرطی باشد که رسیدگی به اختلافات ناشی از قرارداد را در صلاحیت دیوان داور قرار دهد مشروط بر اینکه اعمال مقررات این کنوانسیون از طرف دیوان داور در شرط یاد شده پیش بینی شده باشد .

فصل ششم - مقررات مربوط به حمل کالا بوسیله چند حمل کننده متوالی

ماده 34 -

در صورتی که حمل کالایی که برابر قرارداد واحدی پذیرفته شده به وسیله چند حمل کننده جاده ای متوالی انجام شود هر يك از حمل کنندگان مسوول انجام كل عملیات حمل خواهد بود . زیرا با پذیرش بارنامه جاده ای و کالا ، حمل کننده دومی و هر يك از حمل کنندگان بعدی برابر شرایط بارنامه جاده ای یاد شده طرف قرارداد محسوب می شوند .

ماده 35 -

1- حمل کننده ای که کالا را از حمل کننده پیشین می پذیرد رسیدی امضاء شده و تاریخ دار به حمل کننده پیشین می دهد . او باید نام و نشانی خود را در نسخه دوم بارنامه جاده ای درج کند . در موارد قابل اجراء ، حمل کننده ثانوی در نسخه دوم بارنامه جاده ای و رسید یاد شده حق شرطهایی را که در بند (2) ماده (8) مقرر است ثبت خواهد کرد .

2- مقررات ماده (9) شامل روابط بین حمل کنندگان متوالی خواهد بود .

ماده 36 -

بجز در مورد دعوی متقابل یا تهاثر که در دعوائی بر اساس همان قرارداد حمل اقامه می شود دعوا در مورد مسوولیت نسبت به فقدان ، خسارت یا تأخیر ، تنها علیه حمل کننده اولی یا حمل کننده نهائی و یا حمل کننده ای که حادثه موجب فقدان ، خسارت یا تأخیر در جریان انجام کار حمل توسط وی رخ داده می تواند انجام شود . همچنین می توان همزمان علیه چند حمل کننده اقامه دعوا کرد .

ماده 37 -

حمل کننده ای که بر اساس مقررات این کنوانسیون گرامتی پرداخت نموده است می تواند چنین گرامتی و جریمه دیرکرد آن و تمام هزینه های ناشی از دعوا را از حمل کنندگان دیگر که سهمی در کار حمل داشته اند با رعایت مقررات زیر دریافت کند :

الف - حمل کننده مسوول فقدان یا خسارت ، به تنهایی عهده دار پرداخت گرامت خواهد بود اعم از اینکه گرامت توسط او یا حمل کننده دیگری پرداخت شده باشد .

ب - وقتی فقدان یا خسارت در نتیجه عمل دو حمل کننده یا بیشتر حادث شده باشد هر يك از حمل کنندگان گرامتی به نسبت سهمی که در مسوولیت داشته اند خواهند پرداخت . در صورتی که تقسیم مسوولیت ممکن نباشد هر حمل کننده به نسبت سهمی که از هزینه حمل برده است در پرداخت گرامت سهم خواهد بود .

ج - چنانچه تعیین حمل کننده مسوول فقدان یا خسارت میسر نباشد مبلغ گرامت بین تمام حمل کنندگان به قراری که در بند (ب) فوق مقرر است تقسیم خواهد شد .

ماده 38 -

در صورتی که یکی از حمل کنندگان قادر به پرداخت نباشد
گرامت پرداخت نشده سهم او بین حمل کنندگان دیگر به
نسبت به سهمی که از کرایه حمل می‌برند تقسیم خواهد شد

ماده 39 -

1- هیچ حمل کننده ای که برابر مواد (37) و (38) دعوائی
علیه او اقامه می‌شود حق ندارد منکر اعتبار پرداختی
توسط حمل کننده ای که اقامه دعوی کرده است شود ،
مشروط بر اینکه گرامت توسط مقام قضائی پس از دادن
اخطار لازم به حمل کننده اولیه درباره جریان دعوا و
فراهم نمودن امکان ورود وی به دعوا گرفته ، تعیین
شده باشد .

2- حمل کننده ای که به منظور گرفتن حق خود اقدام به
اقامه دعوا می‌کند می‌تواند در دادگاه یا دیوان
صلاحیت دار کشوری که یکی از حمل کنندگان مربوط در آن
اقامت رسمی داشته یا مرکز کار و یا نمایندگی یا شعبه
ای که اقدام به عقد قرارداد حمل کرده است در آن کشور
قرار داشته باشد اقامه دعوا نماید . تمام حمل
کنندگان مربوط ممکن است خوانده همین دعوا قرار گیرند

3- مقررات بندهای (3) و (4) ماده (31) شامل احکامی
خواهد بود که در دعاوی موضوع مواد (37) و (38) صادر
شده باشد .

4- مقررات ماده (32) شامل دعاوی بین حمل کنندگان نیز
خواهد بود . در هر صورت مهلت مرور زمان یا از تاریخ
تصمیم قضائی نهائی که مبلغ گرامت قابل پرداخت را
برابر مقررات این کنوانسیون تعیین نموده و یا در
صورتی که چنین تصمیم قضائی وجود نداشته باشد از
تاریخ واقعی پرداخت گرامت ، شروع به احتساب خواهد شد

ماده 40 - حمل کنندگان مختار خواهند بود بین خود مقرراتی
غیر از آنچه در مواد (37) و (38) پیش بینی شده است تعیین
نمایند .

فصل هفتم - بطلان شروط مغایر با کنوانسیون

ماده 41 -

1- با رعایت مقررات ماده (40) هر شرطی در قرارداد که
بطور مستقیم یا غیر مستقیم موجب عدول از مقررات این
کنوانسیون شود باطل است . بطلان چنین شرطی موجب بطلان
سایر شروط قرارداد نخواهد بود .

2- بخصوص شرط نفع بیمه ای به سود حمل کننده یا هر شرط
مشابه دیگر و یا هر شرطی که مسوولیت اثبات را به
عهده دیگری منتقل نماید باطل خواهد بود .

فصل هشتم - مقررات نهائی

ماده 42 -

1- این کنوانسیون برای امضا یا پیوستن کشورهای عضو
کمیسیون اقتصادی اروپا و کشورهای که برابر بند (8)
شرح وظایف کمیسیون با سمت مشاور به کمیسیون پذیرفته
شده اند بازخواهد بود .

2- چنین کشورهای که می‌توانند برابر بند (11) شرح
وظایف کمیسیون در بعضی از فعالیت های کمیسیون
اقتصادی اروپا شرکت داشته باشند ممکن است پس از

- اینکه کنوانسیون اعتبار قانونی پیدا کرد با الحاق به آن ، عضو کنوانسیون شوند .
- 3- این کنوانسیون لغایت (31) آگوست (1956) مطابق با (9/1335/6) برای امضاء مفتوح بوده و پس از آن جهت الحاق مفتوح خواهد بود .
- 4- این کنوانسیون باید به تصویب برسد .
- 5- تصویب یا الحاق با تودیع سندی نزد دبیرکل سازمان ملل متحد انجام خواهد شد .

ماده 43 -

- 1- این کنوانسیون از نودمین روز پس از تودیع سند تصویب یا الحاق توسط پنج کشور موضوع بند (1) ماده (42) لازم الاجرا خواهد بود .
- 2- پس از تودیع سند تصویب یا الحاق توسط پنج کشور برای هر کشور دیگری که کنوانسیون را تصویب کرده یا به آن ملحق شود این کنوانسیون از نودمین روز پس از تودیع سند تصویب یا الحاق توسط کشور یادشده برای آن کشور لازم الاجرا خواهد بود .

ماده 44 -

- 1- هر کشور طرف کنوانسیون می تواند با اطلاعیه ای به دبیر کل سازمان ملل متحد از کنوانسیون کناره گیری نماید .
- 2- کناره گیری از کنوانسیون (12) ماه پس از دریافت اطلاعیه مربوط توسط دبیرکل سازمان ملل متدعملی خواهد شد .

ماده 45 -

پس از اینکه کنوانسیون لازم الاجرا شد در صورتی که در نتیجه کناره گیری از آن تعداد کشورهای طرف کنوانسیون به کمتر از پنج کشور کاهش پیدا کند از تاریخی که آخرین کناره گیری صورت گیرد اعتبار کنوانسیون پایان می یابد .

ماده 46 -

- 1- ضمن سپردن سند تصویب یا الحاق یا هر زمانی پس از آن ، هر کشوری می تواند با ارسال اطلاعیه ای به دبیر کل سازمان ملل متحد اعلام نماید که این کنوانسیون به تمام یا قسمتی از قلمروهای کشور یاد شده که مسوولیت روابط بین المللی آن را عهده دار است گسترش داده خواهد شد . این کنوانسیون در قلمرو یا قلمروهای مورد بحث از نودمین روز پس از دریافت اطلاعیه توسط دبیرکل قابل اجرا خواهد بود . یا در صورتیکه در روز یاد شده ، کنوانسیون هنوز لازم الاجرا نشده باشد ، از روزی که کنوانسیون لازم الاجرا شود قابل اجرا خواهد بود .
- 2- هر کشوری که برابر مقررات بند قبل ، خواهان اجرای کنوانسیون در یکی از قلمروهای کشور خود که مسوول روابط بین المللی قلمرو یاد شده است شود می تواند با رعایت مقررات ماده (44) قلمرو پیش گفته را بطور جداگانه از شمول کنوانسیون خارج سازد .

ماده 47 -

هر اختلافی که بین دو یا چند عضو کنوانسیون راجع به تفسیر یا اجرای این کنوانسیون بروز نماید و طرفهای مربوط نتواند آن را از راه گفتگو یا راه دیگری حل

نمایند ممکن است با تقاضای هر یک از اعضای متعاهد مربوط برای حل اختلاف به دیوان دادگستری بین المللی ارجاع شود .

ماده 48 -

- 1- هر عضو کنوانسیون می تواند در موقع امضاء تصویب یا الحاق به این کنوانسیون اعلام نماید که خود را ملزم به رعایت ماده (47) کنوانسیون نمی داند سایر اعضای کنوانسیون در مورد چنین عضوی که این حق شرط را اعلام نموده است الزامی به رعایت ماده (47) نخواهند داشت .
- 2- هر عضوی کنوانسیون که حق شرط اعلام شده در بند (1) را اظهار نموده باشد هر زمان می تواند طی اطلاعیه ای به دبیر کل سازمان ملل متحد حق شرط مزبور را پس بگیرد .
- 3- هیچ حق شرط دیگری نسبت به مقررات این کنوانسیون مجاز نخواهد بود .

ماده 49 -

- 1- سه سال پس از به اجرا درآمدن این کنوانسیون هر یک از اعضای کنوانسیون می توانند طی اطلاعیه ای به عنوان دبیر کل سازمان ملل متحد تقاضا نماید که اجلاسی به منظور تجدید نظر در مقررات کنوانسیون تشکیل شود . دبیر کل موضوع تقاضا را به اطلاع تمام اعضای کنوانسیون خواهد رساند و در صورتی که ظرف (4) ماه از تاریخ اطلاع دبیر کل ، تعداد کشورهای عضو کنوانسیون که موافقت خود را با تقاضای مورد بحث اعلام می نمایند از یک چهارم تعداد کل اعضا کمتر نباشد دبیر کل اقدام به برگزاری کنفرانس تجدی نظر خواهد کرد .
- 2- چنانچه با برگزاری اجلاس موضوع بند قبل موافقت شود دبیر کل مراتب را به اطلاع کلیه اعضای کنوانسیون رسانیده و از آنها دعوت خواهد کرد که ظرف سه ماه هر نوع پیشنهادی برای طرح در اجلاس دارند ارائه نمایند . دبیر کل طی بخشنامه ای دستور کار موقت اجلاس را به همراه متن پیشنهاداتی که حداقل سه ماه قبل از تاریخ برگزاری اجلاس وصول شده ، به اطلاع تمام اعضای کنوانسیون خواهد رساند .
- 3- دبیر کل تمام کشورهای موضوع بند (1) ماده (42) و کشورهای که برابر بند (2) ماده (42) به عضویت کنوانسیون در آمده اند را به تمام جلساتی که بر اساس این ماده برگزار می شود دعوت خواهد کرد .

ماده 50 -

علاوه بر اطلاعیه های پیش بینی شده در ماده (49) دبیر کل سازمان ملل متحد به کشورهای اشاره شده در بند (1) ماده (42) و کشورهای که برابر مقررات بند (2) ماده (42) به عضویت کنوانسیون در آمده اند موارد زیر را اطلاع خواهد داد :

- الف - تصویب ها و الحاق ها برابر ماده (42) .
- ب - تاریخ لازم الاجرا شدن کنوانسیون برابر ماده (43) .
- ج - کناره گیری های صورت گرفته برابر ماده (44) .
- د - پایان اعتبار قانونی کنوانسیون بر اساس ماده (45) .
- ه - اطلاعیه های رسیده برابر ماده (46) .

ماده 51 -

پس از (31) آگوست (1956) مطابق با (1335/6/9) نسخه اصلي این کنوانسیون نزد دبیر کل سازمان ملل متحد تودیع خواهد شد و مشارالیه رونوشت های مصدق از آن را جهت هر يك از کشورهای موضوع بندهای (1) و (2) ماده (42) ارسال خواهد داشت .

به منظور گواهی مراتب بالا امضاکنندگان زیر با داشتن اختیارات لازم این کنوانسیون را امضاء نموده اند .
در تاریخ (19) مه 1956 مطابق با (1335/2/29) در ژنو در يك نسخه به زبان های انگلیسی و فرانسوی که هر دو متن دارای اعتبار یکسان می باشند ، تنظیم شد .

پروتکل کنوانسیون قرارداد حمل و نقل بین المللی کالا از طریق جاده

طرفهای این پروتکل که طرفهای کنوانسیون قرارداد حمل و نقل بین المللی کالا از طریق جاده که در تاریخ (19) مه 1956 مطابق با (1335/2/29) در ژنو منعقد می باشد ، به شرح زیر موافقت می نمایند :

ماده 1 -

از لحاظ این پروتکل « کنوانسیون » یعنی کنوانسیون قرارداد حمل و نقل بین المللی کالا از طریق جاده .

ماده 2 -

ماده (23) کنوانسیون به شرح زیر اصلاح می شود :
1- متن زیر جایگزین بند (3) ماده (23) می شود .
2- با وجود این ، میزان غرامت نباید از (8/33) واحد محاسبه برای هر کیلوگرم کسری از وزن ناخالص کالا تجاوز کند .
3- در پایان این ماده بندهای (7) و (8) و (9) زیر اضافه می شود :

بند 7 - واحد محاسبه مذکور در این کنوانسیون عبارت است از حق برداشت ویژه ، که توسط صندوق بین المللی پول تعریف شده است . مبلغ یادشده در بند (3) این ماده به پول رایج ملی کشوری که دادگاه مأمور رسیدگی به دعوا در آن قرار دارد بر مبنای ارزش پول مذکور در تاریخ صدور حکم یا تاریخ مورد تراضی دو طرف تبدیل خواهد شد .
ارزش پول ملی بر حسب حق برداشت ویژه کشوری که عضو صندوق بین المللی پول باشد برابر رویه تعیین ارزش که به وسیله صندوق بین المللی پول در تاریخ مورد بحث برای خدمات و معاملات آن پول مجرا است ، محاسبه خواهد شد .
ارزش پول رایج ملی بر حسب حق برداشت ویژه کشوری که عضو صندوق بین المللی پول نیست بر اساس رویه ای که بوسیله آن کشور تعیین می شود محاسبه می شود .

بند 8 - با وجود این ، کشوری که عضو صندوق بین المللی پول نیست و قانون آن کشور اجازه اجرای مقررات بند (7) این ماده را نمی دهد ، می تواند در تاریخ تصویب پروتکل کنوانسیون یا الحاق به آن یا هر تاریخ بعد از آن اعلام نماید که حدود مسؤلیت پیش بینی شده در بند (3) این ماده که در قلمرو کشور یاد شده اجرا می شود ، (25) واحد پولی خواهد بود . واحد پولی موضوع این بند معادل (10/31) گرم طلا با درجه خلوص (900) در هزار می باشد .

تبدیل مبلغی که در این بند مشخص شده به پول رایج ملی برابر قانون کشور مربوط به عمل خواهد آمد .

بند 9 - محاسبه یاد شده در جمله آخر بند (7) و تبدیل یاد شده در بند (8) این ماده به گونه ای انجام خواهد شد که حتی الامکان ارزش بیان شده در پول ملی کشور با ارزش واقعی بیان شده در مبلغ یاد شده در بند (3) این ماده یکسان باشد . کشورها باید دبیر کل سازمان ملل متحد را از رویه محاسبه موضوع بند (7) با نتیجه تبدیل موضوع بند (8) این ماده در کشور خود بر حسب مورد همزمان با تودیع سند موضوع ماده (3) این پروتکل مطلع سازند . همچنین در صورتی که تغییری در یکی از موارد یاد شده انجام گیرد باید به اطلاع دبیر کل برسد .

مقررات نهائی

ماده 3 -

- 1- این پروتکل برای امضای کشورهایائی که کنوانسیون را تصویب کرده یا به آن ملحق شده باشند اعم از اینکه عضو کمیسیون اقتصادی اروپا بوده یا برابر بند (8) شرح وظایف کمیسیون با سمت مشاور به کمیسیون پذیرفته شده اند مفتوح خواهد بود .
- 2- این پروتکل برای الحاق هر يك از کشورهایائی که برابر بند (1) این ماده عضو کنوانسیون می باشند مفتوح خواهد بود .
- 3- کشورهایائی که می توانند برابر بند (11) شرح وظایف کمیسیون در بعضی از فعالیت های کمیسیون اقتصادی اروپا شرکت داشته و به کنوانسیون پیوسته اند ، می توانند پس از لازم الاجرا شدن این پروتکل با پیوستن به آن ، طرف پروتکل نیز قرار گیرند .
- 4- این پروتکل از تاریخ اول سپتامبر 1978 برابر با 1357/6/10 لغایت 31 اوت 1979 برابر با 1358/6/9 برای امضاء در ژنو و پس از آن تاریخ برای الحاق مفتوح خواهد بود .
- 5- این پروتکل موكول به تصویب كشوري است كه كنوانسیون را تصویب کرده و یا به آن پیوسته باشد .
- 6- تصویب پروتکل یا الحاق به آن با تودیع سندی نزد دبیر کل سازمان ملل متحد عملی خواهد شد .
- 7- هر سند تصویب یا الحاق که پس از لازم الاجرا شدن اصلاحیه ای در مورد این پروتکل یا پس از انجام تمام اقدامات لازم برای اجرای اصلاحیه تودیع شود ، نسبت به تمام طرفهای متعهد پروتکل شامل پروتکل اصلاح شده بوسیله اصلاحیه تلقی خواهد شد .

ماده 4 -

- 1- این پروتکل از نودمین روز پس از تودیع سند تصویب یا الحاق توسط پنج کشور موضوع بندهای (1) و (2) ماده (3) این پروتکل لازم الاجرا خواهد بود .
- 2- پس از تودیع سند تصویب یا الحاق توسط پنج کشور ، برای هر کشور دیگری که پروتکل را تصویب کرده یا به آن ملحق شود ، این پروتکل از نودمین روز پس از سپردن سند تصویب یا الحاق توسط کشور یاد شده برای آن کشور لازم الاجرا خواهد بود .

ماده 5 -

- 1- هر کشور طرف پروتکل می تواند با اطلاعیه ای به دبیر کل سازمان ملل متحد از پروتکل کناره گیری نماید .
- 2- کناره گیری از پروتکل دوازده ماه پس از رسیدن اطلاعیه کناره گیری به دبیر کل سازمان ملل متحد عملی خواهد شد .
- 3- کناره گیری هر کشور طرف پروتکل از کنوانسیون از همان تاریخ کناره گیری از این پروتکل تلقی خواهد شد .

ماده 6 -

پس از لازم الاجرا شدن این پروتکل در صورتی که در نتیجه کناره گیری ، تعداد کشورهای طرف پروتکل به کمتر از پنج کشور کاهش پیدا کند از روزی که آخرین کناره گیری صورت گیرد ، اعتبار پروتکل خاتمه پیدا می کند . همچنین از تاریخی که کنوانسیون اعتبار قانونی خود را از دست بدهد ، این پروتکل نیز دیگر لازم الاجرا نخواهد بود .

ماده 7 -

- 1- هر کشور ضمن سپردن سند تصویب یا الحاق یا هر زمانی پس از آن ، می تواند با ارسال اطلاعیه ای به دبیر کل سازمان ملل متحد اعلام نماید که این پروتکل به تمام یا قسمتی از قلمروهای آن کشور که مسوول روابط بین المللی آنها بوده و اطلاع موضوع ماده (46) کنوانسیون نسبت به آن قلمروها توسط وی انجام شده گسترش داده خواهد شد . این پروتکل در قلمروهای نامبرده در اطلاعیه از نودمین روز پس از دریافت آن توسط دبیرکل قابل اجرا خواهد بود . در صورتی که در روز یاد شده پروتکل هنوز لازم الاجرا نشده باشد اطلاعیه مزبور از روز لازم الاجرا شدن قابل اجرا خواهد بود .
- 2- هر کشوری که برابر بند قبل خواهان اجرای پروتکل در هر یک از قلمروهای کشور خود که مسوول روابط بین المللی آن می باشد شود ، می تواند با رعایت مقررات ماده (5) فوق قلمرو یاد شده را بطور جداگانه از شمول پروتکل خارج سازد .

ماده 8 -

برای حل هر اختلافی که بین دو یا چند عضو پروتکل راجع به تفسیر یا اجرای این پروتکل بروز نماید و طرفهای مربوط نتوانند آن را از راه گفتگو یا راههای دیگری حل کنند ، ممکن است بنابر تقاضای هر یک از اعضای متعاهد مربوط به دیوان دادگستری بین المللی ارجاع شود .

ماده 9 -

- 1- هر کشور عضو پروتکل می تواند در موقع امضاء تصویب یا پیوستن به این پروتکل طی اطلاعیه ای به عنوان دبیر کل سازمان ملل متحد اعلام دارد که خود را ملزم به رعایت ماده (8) این پروتکل نمی داند . سایر اعضای پروتکل نسبت به هر عضو پروتکل که چنین اعلامی نموده است الزامی به رعایت ماده (8) نخواهند داشت .
- 2- اعلام موضوع بند (1) این ماده را می توان هر زمان با فرستادن اطلاعیه ای به عنوان دبیر کل سازمان ملل متحد پس گرفت .
- 3- هیچ حق شرط دیگری نسبت به مقررات این پروتکل مجاز نخواهد بود .

ماده 10 -

1- سه سال پس از به اجرا درآمدن این پروتکل ، هر يك از اعضاي پروتكل مي تواند طي اطلاعیه اي به عنوان دبیر كل سازمان ملل متحد تقاضا نماید كه اجلاسي به منظور تجدید نظر در مقررات پروتكل تشكيل شود . دبیر كل موضوع تقاضا را به اطلاع تمام طرفه‌هاي متعاقد خواهد رسانید . در صورتی كه ظرف (4) ماه از تاریخ اطلاع دبیر كل ، تعدادی از اعضاي پروتكل كه موافقت خود را با تقاضاي مورد بحث اعلام می نمایند از يك چهارم تعداد كل اعضا كمتر نباشد دبیر كل اقدام به برگزاری اجلاس تجدید نظر خواهد كرد .

2- در صورتی كه با برگزاری اجلاس موضوع بند قبل موافقت شود دبیر كل مراتب را به اطلاع تمام اعضاي پروتكل رسانیده و از آنها دعوت خواهد كرد كه ظرف سه ماه هر نوع پیشنهادی برای طرح در اجلاس دارند ارائه نمایند . دبیر كل طي بخشنامه اي دستور كار موقت اجلاس را همراه با متن پیشنهادهاي رسیده حداقل سه ماه قبل از تاریخ برگزاری اجلاس به اطلاع تمام اعضاي پروتكل خواهد رسانید .

3- دبیر كل سازمان ملل متحد تمام كشورهاي موضوع بند (1) و (2) ماده (3) و كشورهايي كه برابر بند (3) ماده (3) به عضویت این پروتكل درآمده اند را به تمام جلساتي كه برابر این ماده تشكيل می شود دعوت خواهد كرد .

ماده 11 -

علاوه بر اطلاعیه هاي پیش بینی شده در ماده (10) دبیر كل سازمان ملل متحد به كشورهاي اشاره شده در بندهاي (1) و (2) ماده (3) و كشورهايي كه برابر بند (3) ماده (3) به عضویت این پروتكل درآمده اند موارد زیر را اطلاع خواهد داد :

الف - تصویب ها و الحاق هاي به موجب ماده (3) .
ب - تاریخ لازم الاجرا شدن این پروتكل به موجب ماده (4)

ج - اطلاعیه هاي دریافتي به موجب بند (2) ماده (2) .

د - كناره گیری ها به موجب ماده (5) .

ه - پایان اعتبار پروتكل بر اساس ماده (6) .

و - اطلاعیه هاي رسیده برابر ماده (7) .

ر - اعلامیه ها و اطلاعیه هاي رسیده برابر بندهاي (1) و (2) ماده (9) .

ماده 12 -

پس از (31) اوت (1979) مطابق (1358/6/9) نسخه اصلي این پروتكل نزد دبیر كل سازمان ملل متحد تودیع خواهد شد و مشارالیه رونوشت هاي مصدقي از آن را برای هر يك از كشورهاي یاد شده در بندهاي (1) ، (2) و (3) ماده (3) این پروتكل ارسال خواهد داشت .

این پروتكل در تاریخ (5) جولای (1978) مطابق با (1357/4/14) در ژنو در يك نسخه به زبان هاي انگلیسی و فرانسوي كه هر دو متن دارای اعتبار یکسان می باشند تنظیم شد .

به منظور گواهی مراتب فوق ، امضاء کنندگان زیر با داشتن اختیارات لازم این پروتكل را امضاء نمودند .

لایحه فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن کنوانسیون شامل مقدمه و پنجاه و يك ماده و پروتكل اصلاحی آن در

جلسه علني روز يکشنبه مورخ چهارم خرداد ماه يکهزار و سيصد و هفتاد و شش به تصويب مجلس شوراي اسلامي رسیده است .